

РІЗНОРІВНЕВЕ НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

В наш час, коли молода суверенна держава Україна переживає важкі часи національного відродження, удосконалення системи вивчення іноземних мов набуває соціального і політичного значення для підготовки молодих висококваліфікованих багатопрофільних фахівців, конкурентоспроможних на європейському та світовому ринках праці. Для цього створюються нові навчальні модульні програми, узгоджені з чинними програмами і державним стандартом з чітким розподілом навчального матеріалу; удосконалюються усі системи навчально-методичної підтримки вивчення іноземної мови; видаються допоміжні навчальні матеріали з українською основою, зокрема двомовні словники, граматичні довідники, глосарії, тощо; удосконалюється фахова майстерність вчителів і викладачів іноземної мови, підвищується їхня професійна компетентність. Результатом сумісної роботи наукового дослідження і шкільної практики стало створення нових методичних систем та технологій навчання.

Щоб вивчення іноземної мови в школі стало успішним, самі учні повинні стати активними учасниками навчального процесу. Але не всі діти, з різних причин, можуть засвоювати навчальний матеріал однаково успішно. Адже, як стверджує британський вчений - психолог Ганс Юрген Айзенк у своїх працях, розумовий розвиток дитини на 80% залежить від генетичних чинників, закладених в дитині від народження. Тому вчителі на своїх уроках застосовують різномірівневе навчання (Tiered Activities), тобто так організують роботу на уроці, щоби врахувати типові особливості всіх учнів. Вивченням засобів різномірівневого навчання займаються як українські педагоги: М.М.Фецула, Є.Б.Хоменко, так і зарубіжні: Thaashida L.Hutton, Isabel L. Beck, Margaret G. McKeown, Linda Kucan, С.А.Tomlinson, F. Watt, S.Winebrener серед них.

Запропоновані на уроці завдання можна розділяти на рівні за кількістю завдань, за ступенем складності та самостійності їх виконання. Різнорівневий підхід у діяльності вчителя може виражатися і в тому, щоби надавати індивідуальну допомогу слабшим учням, роздавши при цьому всім однакові завдання. Зазвичай ефективнішим видом різномірівневого навчання є поділ класу на підгрупи залежно від рівня навчальних можливостей учнів. Але самі учні не повинні здогадуватись про причину такого розподілу, бо слабших учнів це може травмувати, викликавши почуття неповноцінності, а сильніші можуть вважати себе кращими за інших, що також нерідко може стати причиною відхилення від норми у вихованні.

Звичайно, робота у різномірівневих групах вимагає від педагога певних умінь, зусиль, підготовки і досвіду. Для розподілу учнів на групи, він має

врахувати всі їхні індивідуальні особливості, рівень працездатності, навчальні можливості, психологічні та біологічні (стан здоров'я) складові.

Готуючись до проведення різнорівневого навчання, учитель повинен чітко продумувати зміст і структуру занять, в тому числі основні та додаткові завдання, час на їх виконання, систему контролю та оцінювання. Зазвичай клас поділяється на три групи: на слабких, середніх і сильних учнів, тому і вчителю в такому класі потрібно розподіляти свій час між трьома групами дітей рівномірно, не виділяючи якусь із них. В школах США практикують поділ на чотири групи по рівню інтелектуального розвитку: високий рівень, середній рівень, нижчий за середній і розумово відсталі діти, яких в свою чергу ділять на три групи: тих, що піддаються навчанню, тих, що піддаються прищепленню елементарних навичок і третя група – діти, що потребують постійної опіки. В Україні розумово відсталі діти навчаються в окремих школах, тобто існує диференціація навчальних закладів, в межах яких проводиться різнорівневе навчання. Прикладом може бути створення спеціалізованих музичних, художніх, з поглибленим вивченням іноземних мов шкіл, тобто диференціація за майбутньою професією з першого класу, а також створюються профільні класи в основній і старшій школі у яких зміст освіти і вимоги до школярів відрізняються.

Як видно з вищезазначеного, система освіти в Україні побудована таким чином, щоби випускники загальноосвітніх навчальних закладів отримали належну підготовку згідно своїх бажань, потенційних можливостей і інтелектуальних здібностей та продовжували своє навчання у вищому навчальному закладі без особливих труднощів. Але труднощі виникають у викладача іноземної мови в вищому навчальному закладі, особливо технічного профілю, коли в одній групі 1-го курсу, в складі 20 студентів, навчаються випускники спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземної мови і студенти, які навіть не вміють читати іноземною мовою.

Оскільки не завжди існує можливість забезпечення диференційованого підходу у технічному виші шляхом розподілу учнів на групи, ефективніше у такому разі є застосування методу різнорівневого навчання шляхом розробки системи диференційованих завдань для створення більш сприятливих умов для розвитку особистості студента. Завдання розробляються відповідно до індивідуальних здібностей кожного студента таким чином, аби він почувався комфортно у навчальному середовищі, долаючи психологічні бар'єри спілкування іноземною мовою й відчував суттєвий прогрес у її вивченні.

Такий підхід, з одного боку, потребує від викладача багато часу для розробки диференційованих завдань, зусиль у застосуванні індивідуальної форми навчання, педагогічного такту та доброзичливого ставлення до студентів, з другого – допомагає орієнтуватись на досягнення важливих для кожного студента результатів, а також мотивує інтерес до вивчення мови, розвиток мислення та пізнавальних можливостей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Биркун Л. В. Комунікативні методи та матеріали для викладання англійської мови / Л. В. Биркун, В. В. Мошков. – Oxford University Press, 1998. – 48 с.

2. Диференційоване навчання: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pidruchniki.com/1162081034995...navchannya>.